

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3536

Vragen van het lid **Pechtold** (D66) aan de Minister-President en de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *activiteiten van de Turkse geheime dienst in Nederland* (ingezonden 26 augustus 2016).

Antwoord van Minister **Blok** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 15 september 2016).

Vraag 1

Bent u bekend met de artikelen «Spionnen ook in Nederland: Erdogan kijkt mee» en «Oud-AIVD'er: Turkse gemeenschap ondoorgrondelijk. «Blij met spionage»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 3

Kloppen de in deze artikelen gedane beweringen? Zo ja, wat doet de Turkse inlichtingendienst MIT precies in Nederland en wat vindt u daarvan? Zo nee, waarom niet?

Hoeveel agenten en informanten van de MIT of aanverwante Turkse inlichtingen- en/of veiligheidsdiensten zijn in Nederland actief en/of slapend? Indien u deze gegevens niet wilt openbaren, in hoeverre verhoudt zich dat tot het wel openbaar zijn van cijfers over aanwezigheid van 6000 agenten en informanten in Duitsland?

Antwoord 2, 3

Het is buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten niet toegestaan activiteiten in Nederland te ontplooien zonder toestemming van de Nederlandse overheid. Er kunnen in het openbaar geen mededelingen worden gedaan over activiteiten die buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten met toestemming van de Nederlandse overheid zouden uitvoeren. Ook over onderzoek naar activiteiten die deze diensten zonder toestemming van de Nederlandse overheid zouden uitvoeren kunnen in het openbaar geen mededelingen worden gedaan.

¹ De Telegraaf van 24 augustus 2016

Vraag 4

Waarom worden Rusland en China in het openbare jaarverslag van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) over 2015 wel als hoofdrolspelers qua spionage en beïnvloeding in Nederland genoemd, maar Turkije niet?

Antwoord 4

De AIVD is van mening dat als het gaat om spionage en beïnvloeding in Nederland, Rusland en China de hoofdrolspelers zijn.

Vraag 5

Wat doen de AIVD en u om Turkse Nederlanders te beschermen tegen ongewenste activiteiten, intimidatie, chantage, beïnvloeding, door de Turkse overheid of onderdelen daarvan?

Antwoord 5

Het kabinet dringt er in contacten met de Turkse autoriteiten op aan ervoor te zorgen dat spanningen uit Turkije niet in Nederland worden geïmporteerd. Wanneer er ernstige vermoedens zijn van illegale en/of heimelijke activiteiten kunnen de politie en/of de AIVD/MIVD onderzoek doen. Over dergelijk onderzoek van de AIVD/MIVD worden buiten het jaarverslag om in het openbaar geen mededelingen gedaan.

Vraag 6

Bij wie kunnen personen die intimidatie ondervinden door een buitenlandse geheime dienst, erdoor bedreigd worden of anderszins vermoeden daardoor gevolgd te worden, zich melden? Hoe garandeert u dat dit goed opgepakt wordt, mede in het kader van naar verluidt door Israël ernstig geïntimideerde mensenrechtenadvocate die – naar het lijkt – eerst niet serieus genomen werd door de politie?²

Antwoord 6

Van strafbare feiten als bedreiging kan aangifte worden gedaan bij de politie. Inzake de mensenrechtenadvocate waar u naar verwijst geldt dat er vanaf februari dit jaar een strafrechtelijk onderzoek loopt naar de bedreigingen van mevrouw Kiswanson. Mevrouw Kiswanson is opgenomen in het stelsel van bewaken en beveiligen.

Vraag 7, 8

In hoeverre waren voor de op 24 december 2015 – en nog steeds openstaande vacature³ – voor 5 vertalers, onder andere met kennis van het Turks, er vertalers en/of agenten en/of onderzoekers en/of analisten met kennis van het Turks bij de AIVD aanwezig?

Betekent het nog steeds openstaan van deze vacature dat de AIVD al minstens acht maanden te weinig specialisten aangaande Turkije en/of het Turks in huis heeft? Zo ja, welke gevolgen heeft dit voor de analyse van in het Turks opgestelde informatie? Zo nee, waarom leidt een langdurig openstaande vacature niet tot onderbezetting?

Antwoord 7, 8

Het kabinet kan in het openbaar geen mededelingen doen over de bij de AIVD aanwezige kennis en expertise.

Vraag 9

Klopt het dat de AIVD gebruik maakt, actief of passief, van de door de Turkse diensten verkregen informatie over Turken in Nederland? Zo nee, waarom wordt dit wel gesuggereerd door een oud-AIVD'er? Indien dit klopt, kunt u uitsluiten dat deze informatie verkregen wordt op manieren die de AIVD zelf niet toegestaan zouden zijn?

² <https://www.nrc.nl/nieuws/2016/08/10/ze-dacht-dat-nederland-veilig-was-3652144-a1515668>

³ <https://www.werkenvoornederland.nl/vacatures/detail/vertaler>

Antwoord 9

De uitspraken in het door u aangehaalde artikel zijn voor rekening van de aangehaalde persoon. De AIVD werkt binnen de kaders van de WIV2002.

Vraag 10, 11

Wat is de status van de wegingsnotitie voor de afweging of het delen van informatie door de AIVD en/of Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) met Turkije verantwoord is? Op welke wijze blijkt uit de wegingsnotitie, mede in acht nemende de motie-Schouw/Segers (Kamerstuk 30 977, nr. 89) en de zorgen van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) over de hoeveelheid en diepgang van de informatie die in de notities zijn opgenomen (toezichtsrapport 48),

- in welke mate door de buitenlandse dienst wordt voldaan aan de criteria respect voor mensenrechten, democratische inbedding, professionaliteit en betrouwbaarheid;
- dat het buitenlandbeleid en de internationale verplichtingen van Nederland in ogenschouw zijn genomen en dat de bevordering van de taakuitvoering van de AIVD of MIVD en een evenwicht in de samenwerking wordt nagestreefd;
- dat de AIVD of de MIVD zich voldoende heeft ingespannen de bevoegdheden en (technische) mogelijkheden van de buitenlandse dienst en het geboden niveau van gegevensbescherming in kaart te brengen?

Antwoord 10, 11

In een wegingsnotitie wordt een aantal factoren behandeld, waaronder de door u genoemde factoren. Op basis daarvan vindt een weging plaats of samenwerking al of niet kan plaatsvinden en zo ja, onder welke voorwaarden. De weging van deze factoren kan wijzigen naar aanleiding van actuele ontwikkelingen; de wegingsnotitie is dan ook onderworpen aan een doorlopend proces van beoordeling en – waar nodig – actualisering. Over de inhoud van individuele wegingsnotities kan in het openbaar geen uitspraak worden gedaan.